

Nr 434.

Av herrar **Gardell** i Gans och **Laurin**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 217, med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av brännvin m. m.*

Det torde vara känt, i vilket prekärt läge landets kornodling befinner sig, och att denna viktiga lantbruksnäring är i stort betyck. Orsakerna härtill äro huvudsakligen tvenne. Av sociala skäl beslöts på sin tid en nedsättning av maldryckernas alkoholhalt, varav självfallet följde, att den kornmängd, som gick till bryggerierna, betydligt inskränktes. Som avnämare kvarstodo jästfabrikerna. Vid dessa kunde icke blott det finare malkornet från Skåne, Gotland o. s. v. vinna användning, utan gott korn, särskilt från Mälardalens län, fann också avsättning. Genom en oförnuftig politik gentemot jästfabrikerna och till följd av vissa jästfabrikanters strävan att basera tillverkningen på annat råmaterial, nämligen melass, har man bidragit till kornodlingens ruin. Det borde ha ansetts riktigt, att man bort stödja de fabrikanter, som fortfarande ville använda korn gentemot »melass»-fabrikanterna, dess mer som vid »melass»-jästfabrikerna endast till viss del användes svensk melass, och stora mängder utländsk sådan importeras. Detta förhållande kunde lätt regleras genom att den tillåtna spritmängden per 100 kilogram jäst sattes så hög, att fabrikanterna funno med sin fördel förenligt att använda korn. Ingen skada hade härigenom kunnat tillskyndas allmänheten.

I själva verket förfor man tvärtom och gynnade melassens användning.

Så bestämdes exempelvis i kungl. kontrollstyrelsens förslag till 1923 års riksdag, att jästfabriker som använde melass till inmäskningsmaterial skulle äga rätt att tillverka 110 liter 50 procent sprit per 100 kilogram jäst och jästfabriker, som använde spannmål eller melass och spannmål, endast 75 liter per 100 kilogram jäst.

Sålunda har man lamslagit eller åtminstone delvis omöjliggjort kornodlingen i vidare utsträckning, och skulle sockerbetsodlingen upphöra eller i avsevärd grad inskränkas, blir den stora råspritmängd, som tillverkas vid jästfabrikerna, beroende av utländsk råvara. Att detta än ytterligare skulle avsevärt försämra vår handelsbalans på samma gång som det tar brödet ur munnen på massor av jordbrukare är uppenbart.

Vid årets riksdag ha flera motioner framkommit i syfte att stödja kornodlingen genom att föreslå utförselbevis för korn. Å andra sidan ha några motioner sökt åstadkomma, att råvaran vid brännvinstillverkning skulle i görligaste mån fortfarande baseras på svensk råvara genom att yrka på

en successiv nedsättning av jästfabrikernas del av brännvinstillverkningen, förmodligen just av fruktan för att den utländska råvaran skulle uttränga den svenska.

Det förefaller oss naturligare att låta kornet återfå sin avsättningsmöjlighet hos jästindustrin dels genom att fastställa lämplig tilldelningsmängd per 100 kilogram pressjäst, dels genom att giva företräde för jästbrännvin, varvid svenskt korn användes i lämplig utsträckning.

Med stöd av vad vi anfört tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta att vidtaga den ändring av det i kungl. propositionen nr 217 framlagda förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning av brännvin, att § 13 2 stycket erhåller följande lydelse:

I jästbränneri, som drives med melass, må under varje fjärdedel av tillverkningsåret icke framställas större myckenhet brännvin av normalstyrka än att mot 60 liter svara 100 kilogram under samma tid tillverkad ren pressad jäst.

Jästfabrik, som uteslutande eller till minst hälften som råvara använder korn av svenskt ursprung, äger rätt att under ovanstående tidsperioder framställa 120 liter brännvin mot varje 100 kilogram ren pressad jäst av samma styrka, som ovan nämnes. Med brännvin av normalstyrka förstås brännvin, som vid plus 15 grader Celsii termometer innehåller femtio volymprocent alkohol.

Stockholm den 12 april 1926.

Th. Gardell,
Gaus.

Harald Laurin.